

Wie is Damiaan voor u? Enkele eenvoudige, warme getuigenissen

Zondag is het zover. Een grote dag waarop uitgesproken wordt wat velen al zo lang voelen: Damiaan is heilig, een voorbeeld om na te volgen. Dat doen ook de mensen die op deze bladzijden getuigen van hun 'leven met Damiaan'.

DOORZETTEN MET POSITIEVE INSTELLING

Hilde Eynikel, biografe: „Damiaan kwam in mijn leven in 1992. Ik werkte toen bij Radio Vlaanderen Internationaal en las dat het Vaticaan het licht op groen zette voor zijn zaligspreking. Die middag luncte ik met mijn uitgever, die zo snel mogelijk een boek wilde publiceren over Damiaan. In het Nederlands waren tot dan nog maar twee werken verschenen.”

„We zouden meer het beeld van de jonge Damiaan moeten koesteren”

„Enkele weken voordien had ik in India met eigen ogen kunnen vaststellen wat melaatsheid met mensen doet. Toen ik mijn man vergezeld op een congres in Hawaï, nam ik het vliegtuig naar Molokai. Daar ontmoette ik de woordvoerder van de melaatsen van het eiland, Richard Marks, die me liet beloven om in mijn boek de bannelingen een gezicht te geven. Zo ging mijn eerste boek eigenlijk meer over hen dan over Damiaan, die voor mij tot dan een simpele, vrome en zelfs vuile man bleef, een boerenzoon, een klassieke zieltsjesjager. Dat idee veranderde pas, toen ik na de publicatie door de paters picpussen uitgenodigd werd om in hun archieven te duiken.”

„Damaiaans ouders bleken geschoolde mensen en welgestelde graanhandelaars. Hoe meer ik over Damiaan te weten kwam, hoe meer bewondering ik voor hem kreeg. Op jeugdfoto's zie je een knappe, energie-

ke man. Al wie hem kende, beschreef hem als een jongensachtige, veerkrachtige man, die door zijn omgeving op handen werd gedragen. Lang vóór het woord 'oecumene' werd uitgevonden, noemde hij zijn protestantse tegenhangers op het eiland al 'broeders in Christus'.”

„We zouden eigenlijk meer dat beeld van Damiaan moeten koesteren, niet enkel dat van de stervende lepralijder. Zo kan hij ook voor vandaag een rolmodel zijn, als een mens met een open geest, zonder vooroordelen, die vecht tegen verstoting en stigmatisering. Waar Damiaan de kracht vandaan haalde? Over zijn geloof schreef hij zelf niet veel, maar uit getuigenissen weten we dat hij vaak zijn brevier ter hand nam en een snel gebed deed. Ook weten we dat hij de gelegenheid om te biechten erg miste. Uit dat soort kleine brokjes informatie kunnen we toch afleiden dat hij heel gelovig was.”

„Als ik kijk naar de invloed die Damiaan op mij had, dan zou ik zeggen dat hij mij motiveert om me meer in te zetten voor verscheppelingen, om tegen stigmatisering te vechten. Ik hoop dat ik van hem geleerd heb om ook wat meer inlevingsvermogen te hebben, om meer begrip op te brengen voor anderen. Dat zijn eigenlijk voorwaarden voor een verdraagzame houding, die

Damiaan tekende. Hij was een doorzetter, en dat bezorgde hem soms de verwijten een koppige en moeilijke mens te zijn. Maar hij was, ondanks alle moeilijkheden, een man met een positieve ingesteldheid.”

„In hoeverre hij vergelijkbaar is met andere missionarissen? Ik ben in veel missieposten geweest in ontwikkelingslanden. Soms zie je mensen die eigenlijk uitgeblust zijn of die in de routine wegzakken. Maar dat is een minderheid. Veruit de meeste missiepaters en -zusters zijn bewonderenswaardige mensen die hun leven geven om voor anderen te zorgen. Zo was ik eens op een gezondheidspost in Zuid-Katanga, Congo. Drie nonnes van over de tachtig jaar hielden er de boel recht. Terwijl ik daar stond, zag ik hoe één van hen tegelijk zorgde voor een kind dat op beschuldiging van hekserij een brandende autoband rond zijn nek had gekregen, en een vrouw die moest bevallen. Ik denk nog bijna dagelijks aan die dappere zusters, die dat toch maar willen en kunnen.”

Lieve WOUTERS

Hilde Eynikel is historica en schreef onder meer twee boeken over Damiaan, het laatste met als titel *Hotel Molokai* (Lannoo, 2009). © Swa De Heel

VORMING EN EVANGELIE VOOR ARMSTEN

Zuster Paula Teck in het gezelschap van Mozambikaans vrouwen: „Damiaan beleefde het charisma van de heilige Harten ten volle.” © Paula Teck

Paula Teck, zuster picpussin: „De eigenlijke titel van onze congregatie luidt congregatie van de heilige Harten van Jezus en Maria en van de altijddurende aanbidding van het heilig sacrament van het altaar. Je kunt ons charisma in drie werkwoorden bundelen: Gods barmhartige Liefde beschouwen, beleven en verkondigen. Damiaan, die een zestigtal jaar na de stichting van de congregatie intrad, beleefde dit charisma ten volle. Hij putte al zijn ijver uit de dagelijkse eucharistie en de aanbidding voor het tabernakel. Hij werd een broeder voor allen, vooral voor de armsten en de verstotelingen van zijn tijd. En hij deed het in woord en daad, zoals Jezus de grootste openbaring van Gods vaderhart is.”

„Dat proberen wij op onze beurt te beleven. In onze laatste kapitels leggen wij de nadruk op een vuriger beleven van ons charisma in een gesecculariseerde wereld. Ikzelf ben al meer dan dertig jaar actief in Afrika, eerst in Congo-Kinshasa en nu in Mozambique. Daar worden de nieuwe broeders en zusters opgeleid. We vinden een degelijke vorming

heel belangrijk, om Kerk en mensen beter van dienst te kunnen zijn in een wereld waar de veranderingen zo snel en diep ingrijpen in de culturen. Onze taak van 'aanbidders' krijgt meer zin in dit Afrika, dat hongert naar God en schreeuwt om recht en een waardig bestaan in het wereldbestel van vandaag.”

„We willen Gods liefde gestalte geven bij de armsten. In Kinshasa leven we in de dichtbevolkte volksbuurten van de hoofdstad, waar we instaan voor de pastorale van vier parochies. In de wijk Massina hebben we een school waar driehonderd meisjes leren lezen, schrijven en ze worden voorbereid op het leven als moeder en vrouw in een hoofdstad. Er zijn ook enkele klasjes voor mongooltjes en dove of slechthorende kinderen en een lagere school voor de omliggende families, die uitzien naar een goed onderwijs. We houden ook een centrum voor kinesitherapie open.”

„Ook in het gebergte van Kimbanseke (zonder wegen, licht of waterleiding) hebben paters en zusters een lagere school ge-

„De enige heilige over wie ik leerde op school”

„Het gebeurt natuurlijk niet alle dagen dat iemand van hier heilig wordt verklaard. Maar daarnaast is Damiaan ook een zeer concrete heilige.” Hans Homblé van de Interdiocesane Jeugdendienst (IJD) heeft goede redenen om op 11 oktober met een groep Vlaamse jongeren naar Rome te trekken. „Bij Damiaan kun je je iets voorstellen. Hij is de enige heilige die al mijn hele leven meegaat, en over wie ik op school nog heb geleerd. Zijn leven is geen zeemzoet verhaal. Hij sprak niet in holle woorden, maar hij ondernam wat. Misschien niet conform de regels, maar hij ging ervoor en dat spreekt aan.”

Zeker ook aan jongeren heeft Damiaan volgens Homblé iets te vertellen. „Volgens Paulus zijn we allemaal, of waren toch alle vroege christenen, heiligen, omdat ze een voorbeeld stelden dat kan worden nageleefd. Damaiaans weg is een prachtig voorbeeld van hoe het mogelijk is Christus na te volgen”, meent hij. „Hij had een groot rechtvaardigheidsgevoel, en was enorm verontwaardigd dat mensen werden uitgesloten. Het is niet omdat er hier geen melaatsen zijn, dat er geen uitgestotenen zijn. Jongeren kunnen hun kant kiezen. Daarnaast was Damiaan een man van gebed, maar stak hij ook de handen uit de mouwen. Zijn engagement is ontzettend tastbaar.” (JVH)

bouwd, met de naam Molokai, en een collega. De nieuwe parochie Damien de Molokai is er in wording. Overal besteden we grote zorg aan vorming en alfabetisering.”

„In Mozambique zijn uitgestrekte parochies toevertrouwd aan de congregatie. De paters en zusters houden er internaten draaiend voor meisjes uit de afgelegen dorpen, die anders geen kans hebben op lager en middelbaar onderwijs, en kindertuinen om de armste kinderen klaar te maken voor de lagere school. We zijn ook volop bezig aan een project voor de 'melaatsen van vandaag', AIDS-patiënten. Mozambique is een van de landen met de hoogste cijfers wat HIV/AIDS betreft. Naar schatting een miljoen kinderen zijn aangetast door AIDS, op een bevolking van negentien miljoen inwoners. We beginnen dit jaar ook met de opvang van weesmeisjes, slachtoffers van de ziekte of draagsters ervan.”

„In verbondenheid met alle mensen van goede wil kunnen we samen een meer liefdevolle en meer broederlijke wereld opbouwen. Daarbij zal Damiaan een voorbeeld van zelfgave en onze grote voorspreker blijven in moeilijke situaties.”

Lieve WOUTERS

Weldra verandert de parochienaam in Kortrijk van Zalige in Heilige Damiaan. © Frank Bahnmueller

DAMIAANPAROCHIES EN PASTORALE EENHEID KOESTEREN DAMIAAN

Het komt niet vaak voor dat een patroon van een parochie of pastorale eenheid heilig wordt verklaard. Voor de parochie in Ninde, Damaiaans geboortedorp, betekent Damaiaans heiligverklaring nog iets meer – dat las u eerder al in *Kerk & leven*. Maar ook in de Zalige-Damiaanparochie in Kortrijk en in de elf parochies die in het Brusselse de pastorale eenheid Damiaan vormen, wordt dit jaar bijzonder. „Uiteraard zien we de heiligverklaring als een promotie van onze gemeenschap”, stipt Tony Frison, verantwoordelijk voor deze pastorale eenheid, aan. „Het raakt ons, en we voelen ons in onze werking meer gedragen door Damiaan. Op 11 oktober heffen we in onze elf kerken zeer zeker het glas.”

„De grillige en slingerende vorm van onze eenheid deed ons bij het ontstaan ervan zoeken naar een nieuwe vorm van samenwerking. Ook Damiaan moest bij zijn aankomst op Molokai zoeken welke richting zijn zending zou uitgaan. De Leuvensteenweg is de centrale weg tussen onze elf parochies en leidt naar de begraafplaats van

Damiaan. Dat bevestigde voor ons de keuze van pater Damiaan voor onze naam.”

In Kortrijk liep het anders. „Bij Damaiaans zaligverklaring polste de bisschop van Brugge in de basiliek in Koekelberg naar een Zalige-Damiaanparochie in zijn bisdom”, vertelt pater Gerard Denys, picpus uit Kortrijk. „Ik vond het een goed idee en dankzij de toenmalige minister van Justitie Stefaan De Clerck, eveneens bevoegd voor de parochies, en Kortrijkenaar, werd de Heilig-Hartparochie Zalige Damiaan.”

Sinds 1995, het jaar van de zaligverklaring, staat Damiaan ook centraal in het parochieleven. „Elke tiende van de maand is het Damiaandag: een viering om 18 uur gevolgd door stille aanbidding. De zaterdag nadien volgt dan een familiedag”, legt pater Denys uit. „Na de avondviering houden we een vriendenmaaltijd, AGAPE. Iedereen brengt wat mee en samen schuiven we aan die rijk gevulde

tafel aan. De avond sluiten we af met gezongen completen. Zoals je ziet, Damiaan brengt ook hier mensen samen.”

Met de heiligverklaring in het vooruitzicht zenden beide gemeenschappen een delegatie naar Rome. „We waren graag met de hele pastorale eenheid naar Rome getrokken”, aldus Tony Frison, „maar dat is niet haalbaar. Wel bezochten we al Damaiaans geboortehuis in Tremelo en vierden we eucharistie bij zijn graf. We tekenen zeker present tijdens de nationale viering van 18 oktober in Koekelberg.”

Vanuit Kortrijk vertrekt een vijftigtal parochianen naar Rome. Gerard Denys: „En op Missiezondag hebben we in ons Damiaanvormingscentrum de première van *Lomp, vuil en koppig. Het levensverhaal van pater Damiaan* door Mieke Felix. Damiaan leeft hier echt.”

Tom HEYLEN

„Voor ons is hij al lang heilig”

Met honderdvijftig zullen ze in Rome de heiligverklaring bijwonen, de familieleden van Jozef De Veuster, prominent op de tweede rij achter de paters picpussen. „Kardinaal Danneels zei het onlangs heel mooi: 'Voor ons is hij al lang heilig.' Dat geldt zeker voor de familie”, vertelt Rob Van den Broeck, voorzitter van de Familievereniging Pater Damiaan. „Onze vereniging bestaat sinds 1994. Sindsdien waren we bij de herbegraving van de rechterhand van Damiaan, we wachtten de paus op te Melsbroek bij de zaligverklaring, en met vijftig familieleden reisden we Damiaan ook al achterna naar Molokai. Er is altijd een fantastische sfeer, want we komen allemaal voor hetzelfde: Damiaan.” (JVH)

De heiligverklaring van Damiaan op 11 oktober in Rome is rechtstreeks te volgen op VRT via Canvas om 9.30 uur. De uitzending is voorzien van commentaar van nieuwsanker Jan Beucas samen met Hilde Eynikel en Jan De Volder. Ook de nationale hulde op 18 oktober in de basiliek van Koekelberg met de kardinaal en alle Belgische bisschoppen wordt rechtstreeks uitgezonden en is te volgen op de VRT via één van 15 tot 16.45 uur. 's Avonds om 21 uur wordt het programma herhaald via Canvas. Vanzelfsprekend bent u welkom, ook in levenden lijve, in de basiliek.